

НЯКОЛКО ДОБРИ ДУМИ ЗА ДОЦ. Д-Р АНЕЛИЯ ПЕТКОВА

Спомням си Анелия Петкова от студентско време – от нейното студентско време. Тя беше от първите ми студентки, при това запомняща се студентка. Бях трета или четвърта година асистент, когато в катедрата се отвори необходимост от нов асистент. Беше обявен конкурс и на едно катедрено заседание тогавашният ръководител на Катедрата по българско езикознание доц. (по-късно професор) Н. Ковачев попита: „Бихте ли предложили някой добър абсолвент, за да го поканим да се яви на конкурса?“. И тогава някой, не си спомням кой, надявам се аз да съм бил, предложи Анелия. Стана така, че цялата катедра се обедини около тази идея – оказа се, че всички я помнят от занятията и имат добри впечатления от нейното представяне. Тогава водех семинарни упражнения по синтаксис и имах пресни спомени от завършващите. А някогашните конкурси бяха тежки. За едно асистентско място се явяваха по десетина, че и повече кандидати.

Анелия спечели убедително конкурса и се вля в нашите редици. След като постъпи на работа, тя бързо намери своето място и започна да води занятия по почти всички дялове на съвременния български език (фонетика, лексикология, морфология, синтаксис), както и по диалектология и езикова култура. Нейното постъпване в Катедрата съвпадна с учредяването на Летния семинар по български език за чуждестранни българисти и слависти, в който тя се включваше активно, като водеше практически занятия за напреднали, а след това пое и Специализирания семинар по съвременен български език. През 1999 г. беше заместник-директор на Летния семинар, когато директор на Семинара бях аз. За съжаление, ползотворното ни сътрудничество продължи само едно лято, защото Анелия замина за Албания, където беше лектор по български език и култура в продължение на 4 учебни години. Времето в Тирана тя използва не само за преподаване на български език, но и за усвояване на албанския език. Лекторатът ѝ даде изключителната възможност да установи връзки с българската общност в Гора и Голо бърдо, в резултат на което написа статии за техния език/диалект и за топонимията им. Анелия беше между първите представители на българската държава, които проникнаха между етническите българи в тези райони, и има своя принос в тяхното осъзнаване именно като българи в условията на чужди асимилационни влияния.

Всъщност, освен в Летния семинар, сме работили заедно и с други чуждестранни студенти. Преди години имаше сериозен интерес на студенти от Гърция и някои други страни към получаването на висше образование в български университети. За тези студенти Великотърновският университет орга-

низираше подготвителни курсове по български език в продължение на една учебна година. Някои от тях продължаваха образованието си в други висши училища (интересуваше ги най-вече медицината), но една част оставаха и в нашия университет. За тях бяха организирани занятия по български език до края на обучението им. Анелия Петкова беше тяхна любима преподавателка.

Тук трябва да добавя и големия брой бесарабски и банатски българи, които през 90-те години също преминаха през подготвителни курсове по български език. Техните курсове бяха по-кратки, но достатъчно важни и ефективни за ориентирането им в употребата на съвременната книжовна норма, с която някои от тях се сблъскваха за първи път.

Работата с чуждестранните студенти обаче беше само малка част от заниманията ни. Огромната част от времето и усилията ни отиваха за българските студенти, които преди години бяха и доста повече – само потоците по специалността *Българска филология* достигаха и надминаваха стотина души. А това означаваше, че трябваше да вземем и много часове, да провеждаме дълги изтощителни изпити, писмени и устни. В по-късно време пък беше осъществена добрата идея в учебните планове на студентите от всички специалности да бъде включена дисциплина, наречена *Езикова култура*, *Български език* или *Български език и стил*, която трябваше да бъде „обслужвана“ от нашата катедра.

В асистентските си години сме водили упражнения на професорите от златното поколение на нашата катедра: проф. Ст. Георгиев, проф. Р. Русинов, проф. Б. Байчев, проф. Хр. Станева, проф. П. Радева, доц. Й. Маринова. А имаше един период, тъй като аз се хабилитирах няколко години по-рано от Анелия, когато тя водеше и мои упражнения. Не мога обаче да кажа високомерно „Тя беше моя асистентка“, защото винаги съм изпитвал колегиален респект към нея, т.е. и двамата сме преподаватели в една катедра, без значение кой точно каква научна степен има или какъв административен пост заема. Пък и в нашата катедра никога не е имало тясна специализация на асистентите и „закрепостяване“ към един-единствен хабилитиран преподавател (ако изключим предпочитанията на доц. д-р Цв. Карастойчева към А. Петкова като нейна любима асистентка). Така ние като асистенти (да перифразирам едно популярно заглавие) нерядко се явявахме слуги на двама, че и на повече, господари. Този факт даваше възможност и за взаимна заменяемост при творчески отпуски и при дългосрочни задгранични командировки. След хабилитирането си доц. Петкова води лекционни курсове и семинарни занятия със студенти в различни степени на обучение – бакалаври, магистри и докторанти.

С Анелия Петкова от много години сме и семейни приятели. С децата, когато бяха по-малки, си ходехме често на гости, заедно сме били на почивка и на екскурзии. От личните и служебните срещи имаме хубави и весели спомени.

Като всеки сериозен университетски преподавател доц. д-р А. Петкова има и своите научни творчески изяви. На първо място ще посоча учебно-по-

мощната литература, в създаването на която тя участва. Именно тук се проявява като екипен „играч“, защото във всички тези безспорно полезни учебни помагала е един от членовете на авторския колектив. Подредени по година на първото издание, тези помагала са: по *Правопис и пунктуация* със съавтор Пенка Радева – 1993 г.; по *Фонетика и фонология* в съавторство с мене, Валентина Бонджолова и Мария Илиева – 1998 г., по *Лексикология* със съавтор Валентина Бонджолова – 2005 г. Всички те и сега са основни източници при практическата работа на студентите. В съавторство с Валентина Бонджолова е съставен един *Речник на новите думи в съвременния български език* (1998), намерил добър прием в научните среди, което се вижда и от многобройните му цитирания в наши и чужди публикации.

Сред научните интереси на доц. д-р Анелия Петкова според мене на първо място е ономастиката. В тази област е и основният ѝ научен труд – „Местните имена в Плевенско“ (В.Т., 2010, 270 с.). През 2018 г. доц. Петкова бе избрана за директор на Центъра по ономастика „Професор Николай Ковачев“ при ВТУ, което даде нови насоки на контактите ѝ с ономастиката. Тясно свързани с ономастичните ѝ проучвания са диалектоложките. По въпросите на диалектологията и социолингвистиката е нейната дисертация, защитена през 2006 г.: „Говорът на с. Петърница, Плевенско“. Анелия Петкова е автор на редица публикации, свързани с диалектологията и ономастиката на Плевенско, както и на вече споменатите българските общности в Албания. Вниманието заслужават също статиите ѝ, които са част от нейните изследователски търсения и които анализират отделни проблеми на съвременния български език (фонетика, словообразуване, морфология, езикова интерференция и др.).

Анелия Петкова е между изявените преподаватели на Великотърновския университет. Години наред тя активно участва в работата на Факултетския съвет при Филологическия факултет, както и в Атестационната комисия на Филологическия факултет. Член е на Международното социолингвистично дружество INSOLICO и на Съюза на научните работници (Съюза на учените в България) – клон Велико Търново. В годините, когато можехме да се наречем млади научни работници, към този съюз имаше и младежка секция, в която участваше и Анелия Петкова. Организирах се научни сесии, семинари, лекции на известни учени под покрива на известната *Къща с маймунката*.

Доц. д-р Анелия Петкова отбелязва една годишнина – време за професионална и творческа равностметка, но и за избистряне и подреждане на следващите планове. Сигурен съм, че ѝ предстоят нови реализации, които да бъдат отчетени на следващите кръгли или не съвсем кръгли годишнини. Тя е прекрасен специалист в своята област и нейните знания, умения и способности трябва да се използват – както от самата нея, така и от тези, от които зависи приложението на труда ѝ.

Кирил Цанков

Доц. д-р А. Петкова с проф. д-р Кирил Цанков

Доц. д-р А. Петкова с проф. д-р К. Цанков и с проф. Т. Балкански
(май 2016)